

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN MESLEKİ GELİŞİM ÇALIŞMALARININ ETKİLİLİĞİ

İhsan GÖKÇE KAYA**

ÖZET

Bu araştırma, okullarda Eylül ve Haziran aylarında yapılmakta olan mesleki gelişim çalışmalarının etkililiğini, öğretmen görüşlerine dayalı olarak ortaya koymayı amaçlayan betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında, Zonguldak iline bağlı Ereğli ilçesinde yer alan Mesleki Teknik Anadolu lisesinde görevli 10 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 6 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu için Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı'nda görev yapan bir öğretim görevlisinden uzman görüşü alınmıştır. Veriler araştırmacı tarafından her bir öğretmenle yapılan yüz yüze görüşmelerle toplanmıştır. Verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Öğretmenlerin her bir soruya ilişkin verdiği cevaplar kategorileştirilerek temalara ilişkin yüzde ve frekans dağılımı içerik analizi tablolarında gösterilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre; mesleki gelişim çalışmalarının, eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliği olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca, mesleki gelişim çalışmaları, derslerin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarını sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulguları bize, mesleki gelişim çalışmalarının, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda EBA'ya materyal göndermede farkındalık sağladığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *Mesleki gelişim çalışmaları, öğretmen niteliği, eğitimin niteliği, EBA, eğitim-öğretim*

** Zonguldak Ereğli Milli Eğitim Müdürlüğü,

EFFECTIVENESS OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT STUDIES HELD IN SECONDARY EDUCATION

ABSTRACT

This research is a descriptive study aiming to reveal the effectiveness of professional development studies carried out in September and June on the basis of teacher opinions. The study group of the research group constitutes 10 teachers in the Vocational Technical Anatolian High School in Ereğli district of Zonguldak province in the academic year of 2017-2018. Maximum diversity sampling method, which is one of the sampling methods for teacher selection, has been used. Semi-structured interview form consisting of 6 questions was used as data collection tool in the research. For the interview form developed by the researcher, expert opinion was obtained from a faculty member of Düzce University Social Sciences Institute Educational Sciences Department of Management and Supervision Science Department. The data were collected by the researcher in face-to-face interviews with each teacher. In the analysis of the data, qualitative research methods, content analysis method was used. The responses of teachers to each question are categorized and the percentage and frequency distribution of themes are shown in the table of contents analysis. According to the findings of the research; professional development studies, the nature of education and the efficiency of teaching the lessons positively. The research also came to the conclusion that professional development studies, methods and techniques applied in the teaching of the lessons, teaching materials used and measurement and evaluation criteria enable teachers to share knowledge and experience. The trauma findings provide us with information about professional development studies, new teaching materials and in this context they provide awareness in sending materials to EBA.

Key Words: Professional development studies, teacher qualifications, quality of education, EBA, education

1.PROBLEM DURUMU

İnsan sermayesine verilen önemin, son çeyrek asırdır daha önce hiç olmadığı kadar yoğun bir artış eğiliminde olduğu söylenebilir. Bu yatırım, getiri oranları ve nihai çıktılar açısından değerlendirildiğinde eğitimin insan için vazgeçilmez bir sermaye aracı olduğu düşünülebilir. Ulus Devletler açısından düşünüldüğünde eğitim, müreffeh yarınların için en değerli yatırım aracı olarak görülebilir. Küresel ölçekte eğitimin iyileştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına ilişkin yapılan girişimlerin (1990-2000 Herkes İçin Eğitim Reformu, Bin Yıl Kalkınma Planları, Birleşmiş Milletler Raporları, Avrupa Ekonomik İşbirliği Topluluğu (OECD) Programları büyük oranda eğitime erişim ve nicelik sorununa odaklandığı söylenebilir. Diğer taraftan, OECD' ye üye olan ülkelerin eğitimde kat ettiği yolu, eğitime ilişkin çabalarını yani sahip oldukları eğitim sistemlerinin niteliğini ve dolaylı olarak öğretmen niteliğini 15 yaş grubu öğrencilere uygulanan sınavla karşılaştırmalı olarak ölçmeye yarayan PISA gibi sınavların sonuçları üye ülkelere kendilerini uluslararası ölçekte değerlendirme fırsatı vermiştir. Elde edilen sonuçlar özellikle gelişmekte olan ülkelerde önemli bir soruna, nitelik sorununa vurgu yapmaktadır. Konuyu bu açıdan ele alacak olursak, eğitimde niteliği arttırmanın en önemli yollarından birinin öğretmen niteliğini arttırmak olduğunu söyleyebiliriz. Öğretmenlerin niteliğini arttırmaya yönelik yapılan düzenli etkinliklerden birisi de tüm eğitim kademelerinde gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarıdır. Öğretmenlerin hizmet öncesinde aldığı eğitim üç beş yıl içinde güncelliğini yitirmektedir. Türk Eğitim Sendikasının 18. Milli Eğitim Şurası Çalışma Raporu'nda (2010), sene başı ve sonu yapılan seminerlerin konularının formalitenin ötesine geçmediği vurgulanmıştır. Dolayısıyla öğretmenlerin var olan bilgileriyle mesleğini gereği gibi yürütmesi zorlaşmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin, eğitimle ilgili yayınlardan, mesleki seminer çalışmalarından, hizmet içi seminerlerden, internet ve diğer her türlü imkânlardan yararlanması, mesleği ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri takip etmesi, meslek hayatı boyunca bilgilerini yenilemesi, kendini yetiştirmesi, çağın insanını hazırlaması açısından zorunludur (MEB, 2006) Saban (2000), Öğretmenlerin hizmet içi eğitime tabi tutulmasını gerekli kılan başlıca nedenleri şöyle sıralamaktadır:

- Bilimdeki değişimler,
- Toplumsal değişimler,
- Okul sistemlerindeki değişimler,
- Öğretmenlerin kendi ilgi alanlarındaki değişimler,
- Öğretim yöntemleri ve teknolojisi alanındaki yeni gelişmeler.

Ortaöğretim kurumlarında Eylül ve Haziran aylarında gerçekleştirilen mesleki gelişim çalışmaları, farklı dönemlerde çeşitli boyutlarda güncellenerek sürdürülmektedir. İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde "Hizmet içi eğitim faaliyetleri kapsamında yürütülen mesleki gelişim eğitimlerine ilişkin, ilköğretim kurumlarında görevli yönetici ve öğretmenlerin genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon alanlarında, bilgi ve görgülerini artırmak, yeni beceriler kazandırmak, eğitim ve öğretimde karşılaşılan problemlere çözüm yolları bulmak, öğrencinin ve çevrenin ihtiyaçlarına göre plan ve programları hazırlamak ve uygulamak amacıyla

İhsan GÖKÇE KAYA

derslerin kesiminden temmuz ayının ilk işgününe, eylül ayının ilk işgününden derslerin başlangıcına kadar; yıl içinde ise yıllık çalışma programında belirtilen sürelerde meslekî çalışma yapılır” maddesi yer almaktadır. Bu madde gereğince yürütülen mesleki gelişim eğitimlerinde yönetici ve öğretmenler (İKY, 2013):

- a) İlköğretim ders programlarında, mevzuatında ve uygulamalarında yapılan değişiklikleri inceler ve değerlendirir.
- b) Birbiri ile ilişkili alanlarda zümre öğretmenleri iş birliği yapar.
- c) Yeni öğretim yılında uygulayacakları yıllık çalışma programları, iş takvimini planlar ve iş bölümü gibi hazırlıkları yapar.
- d) Kayıt işlemleri ile ilgili olarak veli görüşmelerini gerçekleştirir.

Öğretmenlerin kariyer gelişimini ve mesleki becerilerini arttırmayı hedefleyen bu uygulamalar öğretmenlik mesleğinin niteliğini arttırmaya dönük çalışmalar kapsamında değerlendirilebilir ancak genel olarak bakıldığında eğitim-öğretim yılı başında ve sonunda toplam bir aylık süreyi kapsayan bu eğitimler, öğretmenlerin mesleki gelişimi konusunda onlara destek olabilecek eğitimlerin verilebileceği çok uygun bir zaman dilimidir. Bu zamanın verimli kullanımı öğretmenlerin bilgi, birikim ve becerilerini artırıcı, onları destekleyici, eksiklerini görmelerini sağlayıcı bir platformun oluşması bakımından önemlidir. Tüm bu olumlu sonuçları doğurması beklenen seminer çalışmalarının yeterince ciddiye alınmaması, sıkıcı bulunması, zaman kaybı olarak görülmesi ve genel itibarı ile “seminer tatili” olarak anılması, eğitimlerin amacına ulaşmıyor olması noktasında hepimizin farkında olduğu acı bir gerçektir (Genç ve Aydın,2015).

İlgili alan yazında mesleki gelişim çalışmalarının gerekliliği, faaliyetlerin uygulanmasına yönelik yaşanan sorunlar ve öğretmen ihtiyaçları ile ilgili bazı sonuçlara ulaşmak mümkündür. Özan, Şener ve Polat (2014) “Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Eğitimlerine İlişkin görüşlerinin belirlenmesi” başlıklı çalışmalarında ilkokullarda Haziran ve Eylül aylarında yapılan mesleki gelişim eğitimleri (seminer çalışmaları) hakkında sınıf öğretmenlerinin genel görüşlerinin belirlenmesini amaçlamışlardır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenler, mesleki gelişim eğitimi kapsamında yürütülen çalışmaların amacını; yenilikleri takip etmek, haberdar etmek ve eksiklikleri gidermek olarak belirlerken, öğretmenlerin birçoğu bu çalışmalarının kendilerine katkı sağlamadığını düşünmektedir. Öğretmenler zaman açısından mesleki gelişim çalışmalarının güncel uygulamada olduğu şekliyle sene başı ve sene sonunda olmak üzere yılda iki defa yapılmasının ya da süreç içine yayılarak yapılmasının daha uygun olacağını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, mesleki gelişim çalışmalarında, ilgi ve ihtiyaçlarının dikkate alınması, çalışmaların uygulamaya dönük olması ve alanında uzman kişilerin bu çalışmalarda görev almasının etkililik açısından fayda sağlayacağını düşünmektedirler. Genç ve Aydın (2015) “Mesleki Gelişim Seminer Çalışmalarının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi Örnekleme” çalışmalarında mesleki gelişim seminer çalışmalarının amacına ulaşma durumunu, içerik uygunluğu boyutunu, içeriklerin yeterliliğini, ortam ve teknik altyapı uygunluğunu, öğretmen ihtiyaçlarına uygun hazırlanıp hazırlanmadığının belirlenmesini amaçlamışlardır. Öğretmenlerin

Orta Öğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarının Etkililiği

mesleki gelişim seminer çalışmalarını bir formalite olarak gördüğü, çalışma rapor sonuçlarından yararlanılmadığı (Tonbul, 2004), çalışmalarının gerekli olduğu ama yeterli ve kaliteli olmadığı (Gümüş, 2006), farklı türde okullarda çalışan öğretmenlerin mesleki gelişimleriyle ilgili ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yeni bir yapılanmaya yönelmek gerektiği (Akar, 2006), mesleki çalışmalar düzenlenirken çalışmaların öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap verebilmesi için bir ihtiyaç analizi yapılması, etkinlik yeri, biçimi, zamanı konusunda öğretmen düşüncelerinin alınması gerektiği ortaya çıkmıştır. Araştırmada, nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı karma yöntemle yer verilmiştir. Karma yöntem araştırma desenlerinden biri olan keşfedici sıralı desen kullanılmıştır. Araştırma 2013-2014 eğitim-öğretim yılında İstanbul İli sınırları içinde yer alan Bahçelievler ilçesindeki ilk ve ortaokullarda yürütülmüştür. Araştırmada; mesleki gelişim eğitim seminerleri ile ilgili olarak öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde, seminerlerinin okullarda amaca uygun, etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirilemediği sonucuna varılmıştır. Aşağıdaki maddeler, bu sonucun gerekçelerinden bazıları olarak değerlendirilmiştir.

1. Mesleki gelişim eğitimi seminerleri içeriklerinin öğretmen ihtiyaçları tam olarak tespit edilmeden hazırlanması bu durumun öğretmenlerde gereken ilgiyi uyandırmaması,
2. Seminerlerin, öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişmelerine katkı sağlayacak bireysel ve kurumsal sorunların çözümlerine yönelik önemlerin yer aldığı içeriklere sahip olmaması,
3. Uzaktan eğitim yönteminin uygulanması sırasında teknik yetersizliklerden ötürü yaşanan ve seminerlere yönelik ilgi ve güdülenmeyi azaltan aksaklıklar,
4. İletişimin tek taraflı olması sebebiyle seminerlerin pratik olmaktan çok teoriğe dayalı olması ve yöntemin uygulamalı öğrenmeye imkân vermemesi. (Genç ve Aydın, 2015).

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 37. ve 38. Maddeleri kapsamında ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görevli yönetici ve öğretmenlerin genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon alanlarında bilgi ve görgülerini, yeni beceriler kazanmak, eğitim ve öğretimde karşılaşılan problemlere çözüm yolları bulmak, öğrencinin ve çevrenin ihtiyaçlarına göre plan ve programları hazırlamak ve uygulamak amacıyla yapacakları Haziran ve Eylül ayı mesleki çalışma programı oluşturulmaktadır. Bu çalışmalar günde 4 saat üzerinden 2 hafta olarak Haziran ve Eylül aylarında ayrı ayrı uygulanır. Okul Öncesi, İlköğretim, Ortaöğretim, Mesleki- Teknik Ortaöğretim, Din Öğretimi kurumlarında görev yapan tüm yönetici ve öğretmenlerin bu mesleki çalışma programlarına katılımı zorunludur. Mesleki çalışmaların içeriği ve müzakere edilecek konular okullara önceden gönderilir :

1. Öğretim Programı ve Kazanımlar: Dersin, öğretim programındaki amaç ve kazanımların ne ölçüde gerçekleştirildiği, hedeflenen amaçlara/kazanımlara ulaşılmasında ne gibi sorunlarla karşılaşıldığının müzakere edilmesi. Yenilenen öğretim programlarının incelenerek ne gibi hazırlıklar yapılması gerektiğinin tartışılması.

2. Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Derslerin öğretiminde kullanılan öğretim yöntem, teknik ve metotları ile örnek ders işlenişlerinin paylaşılması.

3. Öğretim Materyalleri: Ders konularının öğretiminde eğitim teknolojilerinden yararlanma, materyal kullanımı, paylaşımı ve bu materyallerin değerlendirilmesi.

4. Sosyal Kültürel Etkinlikler: Derslerde verimliliği artırmak için yapılan okul içi ve dışı sosyal-kültürel etkinliklerin değerlendirilmesi.

5. Sınıf Yönetimi ve Akademik Başarı: Sınıf yönetimi; derslerin işleniş sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri, öğrencilerin ilgisini arttırmak ve eğitimdeki akademik başarı düzeyini yükseltmek için yapılabilecek çalışmalar.

6. Ölçme ve Değerlendirme: Derslerin özelliklerine göre kullanılacak ölçme ve değerlendirme kriterlerinin ve tekniklerinin görüşülmesi.

7. Mesleki Gelişim: Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimleriyle ilgili yapmaları gereken çalışmalar, başvurabileceği kaynaklar (kitap, dergi, makale, eğitim materyalleri, CD ve internet adresleri v.s.) tespit edilip değerlendirilmesi. Ayrıca örnek kitap ve film listesindeki eserler, eğitimler boyunca okul idaresinin uygun bulunduğu saatlerde öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkısı açısından eleştirel gözle tartışılır.

Bu araştırma, mesleki gelişim çalışmalarının etkililiğini ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır. Öğretmenlerin mesleki gelişim çalışmalarından beklentileri (Eylül ve Haziran ayı seminer dönemi), Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sunulan programın kullanılabilirliği ve eğitim öğretim yılı içerisinde faydalanılabilirliğini ortaya koymaktır.

Araştırmanın amacı, ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak mesleki gelişim çalışmalarının etkililiğini değerlendirebilmektir. Bu amaçla araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır.

- Ortaöğretim kurumlarında gerçekleştirilen mesleki gelişim çalışma uygulamalarının etkililiği nasıldır?
- Mesleki gelişim çalışmalarını, eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliği etkiliyor mu? Etkiliyorsa neden ve nasıl etkiliyor?
- Mesleki gelişim çalışmaları alan bilgisi ve öğretimi (branşlar düzeyinde) konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlıyor mu?
- Mesleki gelişim çalışmaları, derslerin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarını sağlıyor mu?

Orta Öğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarının Etkililiği

- Mesleki gelişim çalışmaları, derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik çözüm önerileri geliştirmeyi sağlıyor mu?
- Mesleki gelişim çalışmaları, eğitim-öğretim uygulamalarındaki iyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak özgün çalışmaları geliştirmeyi sağlıyor mu?
- Mesleki gelişim çalışmaları, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda eğitim bilişim ağına (EBA) materyal göndermede farkındalık sağlıyor mu?

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel olarak desenlenen bir araştırmadır. Bu bağlamda nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomonoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim (fenomenoloji / phenomenology) deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu olgularla günlük yaşantımızda çeşitli biçimlerde karşılaşabiliriz. Ancak bu tanışıklık, olguları tam olarak anladığımız anlamına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim (fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında Zonguldak iline bağlı Ereğli ilçesinde yer alan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde görev yapan 10 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi(okulumuz öğretim programı dahilindeki tüm zümrelerden bir öğretmen belirlenmiş, 5 kültür öğretmeni 5 meslek öğretmeni seçilerek mesleki ve kültürel açıdan çeşitlilik gözetilmiştir. (Türk Dili ve Edebiyatı, Matematik, İngilizce, Kimya, Coğrafya, Büro Yönetimi, Adalet, Ulaştırma ve Lojistik, Bilişim Teknolojileri, Muhasebe ve Finansman branşlarının öğretmenleriyle görüşme gerçekleştirilmiştir.) Bu nedenle öğretmenler mesleki kıdem, cinsiyet ve branş değişkenleri göz önünde bulundurularak seçilmiştir.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında öğretmenlerin mesleki gelişim çalışmalarının etkililiğine ilişkin algılarını belirlemek amacıyla, biri öğretmenlerin mesleki deneyimine ilişkin soru olmak üzere açık uçlu 6 sorudan oluşan bir görüşme formu kullanılacaktır. Görüşme formunun hazırlanmasında uzman görüşü için Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı'nda görev bir öğretim görevlisinin görüşlerine başvurulmuştur. Veriler, öğretmenlerle yüz yüze yapılan görüşmelerle

toplanmıştır. Öğretmenlerden alınan izinle görüşme formunda yer alan sorular kendilerine yöneltilmiş ve görüşmelerin bir ses kayıt cihazıyla kaydedilmesi istenilmişse de öğretmenlerin bu duruma sıcak bakmaması nedeniyle öğretmenlerin her birisi ile 40 dakikalık görüşme yapılmış ve bu görüşme içerisinde görüşme formlarının öğretmenler tarafından doldurulması sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma nitel olarak desenlenen bir araştırmadır. Bu bağlamda öğretmenlerle yüz yüze yapılan görüşmeden elde edilen veriler nitel analiz tekniklerinden olgubilim (fenomonoloji) analizi yardımıyla analiz edilmiştir. Olgubilim (fenomenoloji/phenomenology) deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu olgularla günlük yaşantımızda çeşitli biçimlerde karşılaşabiliriz. Ancak bu tanışıklık, olguları tam olarak anladığımız anlamına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim (fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Olgubilim araştırmalarında veri kaynakları araştırmacının odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışa vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır. Olgulara ilişkin yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmak için görüşmeler yapılır. Görüşmenin araştırmacılara sunduğu etkileşim ve esneklik yoluyla irdeleme özelliklerinin kullanılması gerekmektedir. Araştırmacının görüşülen bireyle güven ve empatiye dayalı bir etkileşim ortamı oluşturabilmesi önemlidir. Çalışmada ilk olarak öğretmenlerin görüşme formuna vermiş oldukları yanıtlar incelenmiş ve öğretmenlerden toplanan bütün veriler (10 görüşme formu) geçerli kabul edilmiştir.

Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi

Veri toplama işleminin ardından, öğretmenlere yöneltilen formlar araştırmacı tarafından incelenmiş ve öğretmenler tarafından uygun biçimde doldurulup doldurulmadığı kontrol edilmiştir. Görüşme yapılan 10 öğretmenin tamamının soruları uygun bir biçimde forma işlediği görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlere ilişkin kişisel bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

1- Tablo 1. Katılımcılara Yönelik Bilgiler

Değişkenler	Alt Kategori	f	%
Cinsiyet	Kadın	4	40
	Erkek	6	60
	Toplam	10	100
Branş	Kültür Dersi	5	50
	Meslek Dersi	5	50
	Toplam	10	100
Görev Yılı	1-5 Yıl	3	30
	6-10 Yıl	2	20
	11-15 Yıl	2	20
	16-20 Yıl	2	20

Orta Öğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarının Etkililiği

	21 ve Üstü	1	10
	Toplam	10	100
Eğitim Durumu	Lisans	8	80
	Y. Lisans	1	10
	Doktora	1	10
	Toplam	10	100

Tablo 1. İncelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlasını (%60) erkek öğretmenlerin oluşturduğu görülmektedir. Yine aynı tabloda araştırmaya katılan kültür ve meslek dersi branşındaki öğretmenlerin eşit sayıda olduğu görülmektedir. Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin en çok (%30) 1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Bunu sırasıyla 6-10, 11-15, 16-20 yıl arası eşit oranda (%20) mesleki kıdeme sahip olan öğretmen izlemektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu (%80) lisans mezunudur.

Bu bölümde, alt problemlerin sırası dikkate alınarak araştırma bulgularına yer verilmiştir.

1. Mesleki gelişim çalışmalarının eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliğini olan etkisine yönelik öğretmen görüşleri.

Araştırmanın birinci alt problemi, Mesleki gelişim çalışmalarının eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliğini olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerini içermektedir. Bu alt probleme dayalı olarak öğretmenlere; *mesleki gelişim çalışmalarını, eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliği etkiliyor mu? Sizce etkiliyorsa bu neden ve nasıl etkiliyor?* Sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara ilişkin yapılan içerik analizi Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Mesleki Gelişim Çalışmalarının eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliğini olan etkisine yönelik öğretmen görüşleri içerik analizi tablosu

Kategori	Frekans (f)	Yüzde (%)
Eğitimin niteliğini ve öğretimin verimliliğini olumlu etkiler.	9	%90
Öğrendiklerini uygular.	3	%30
Eğitimin niteliğini ve öğretimin verimliliğini çok az etkiler.	1	%10
Mesleki gelişim çalışmalarında öğrendikleriyle kendilerini hem sosyal hem de mesleki açıdan geliştirir.	4	%40

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamının, mesleki gelişim çalışmalarının, eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliği etkilediğine yönelik ortak görüşü paylaştıkları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerden yalnızca biri bu etkinin çok az olduğu görüşündedir. Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun, mesleki gelişim çalışmalarında öğrendikleriyle kendilerini hem sosyal hem de mesleki açıdan geliştirdiğini ve bu doğrultuda girdikleri derslerde öğrendikleri yenilikleri kullanarak dersleri daha

verimli işledikleri söylenebilir. Bu kapsamda öğretmenlerin edindikleri yeni beceriler, öğrendikleri yeni yöntem ve teknikleri sınıf ortamına taşıyarak öğrencileri topluma yarar sağlayacak nitelikli bireyler olarak yetiştirme fırsatı buldukları anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin birinci alt probleme ilişkin verdikleri yanıtlar tablo 3’de gösterilmektedir.

Tablo 3. Mesleki gelişim çalışmalarının eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliğini olan etkisine yönelik öğretmen görüşleri.

Öğretmen	<i>Soru1.Mesleki gelişim çalışmalarını, eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliği etkiliyor mu? Sizce etkiliyorsa bu neden ve nasıl etkiliyor?</i>
Ö1	<i>“Mesleki gelişim çalışmalarının eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimini olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum. Katıldığım her mesleki gelişim seminerinden sonra öğrendiğim yöntemleri, materyalleri, sosyal- kültürel etkinlikleri kendi okulumda, sınıflarımda, öğrencilerim de uygulamak için heyecan duyuyorum. Bu heyecanın öğrencileri de olumlu motive ettiğini gözlemliyorum. Kazanımlara ulaşmayı hızlandırıyor, davranış değişikliklerine olumlu yansıyor farklı materyallerin olması farklı öğrenme becerilerine sahip öğrencilere ulaşabilmemize yardımcı oluyor”.</i>
Ö2	<i>“Mesleki gelişim çalışmaları eğitimin kalitesini artırır. Eğitimde niteliği, öğretimde verimliliği artırır”.</i>
Ö3	<i>“Mesleki gelişim çalışmaları eğitimin niteliğini ve derslerdeki öğretimi olumlu yönde etkiliyor. Bu çalışmalar sonrasında öğrendiğim yöntemleri kendi dersimde kullandığımda öğrencilerden güzel dönüşler almaktayım. Mesleki gelişim çalışmaları öğretmenlerin bilgi ve beceri yönünden kendilerini geliştirmelerini sağlarken derslerinde daha etkili ve verimli geçmesine katkı sağlamaktadır”.</i>
Ö4	<i>“Mesleki gelişim çalışmaları eğitimin daha kaliteli ve verimli olmasına katkı sağlıyor. Mesleki gelişimler öğretmenlere bilgi ve beceri fırsatları sunuyor, öğretmenlerimizin daha nitelikli olmasına katkı sağlıyor ve böylece de eğitim daha kaliteli hale geliyor. Kaliteli eğitim demek kaliteli ve topluma yarar sağlayabilecek bireyler demektir. Kaliteli öğretmen demek kaliteli dersler demek ve yine topluma yarar sağlayacak birey demektir. Bu bağlamda hem eğitimin niteliğini hem de derslerin öğretimdeki verimliliğini etkilediğini söyleyebiliriz”.</i>
Ö5	<i>“Mesleki gelişim, öğretmenlerin ihtiyaç duydukları becerilerin ve yeteneklerinin iyileştirilmesi sürecidir. Öğretmenin kendini geliştirmesi hizmet içi eğitim ile sağlanabilir. Mesleki gelişim öğretmenin yüksek standartlarda öğretim yapmasını sağlamak adına yapılan bir çalışmadır. Böylece kazanılan bilgi ve beceriler eğitimin niteliğini ve kalitesini artırarak derslerin öğretimdeki verimliliğini olumlu yönde etkiler”.</i>
Ö6	<i>“Mesleki gelişim çalışmaları, eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliği pozitif anlamda etkilemektedir. Bu çalışmalar dahilinde öğretmenler kendilerini hem mesleki anlamda hem de sosyal ve kültürel anlamda geliştirerek öğrencilerine daha fazla yararlı olmaktadır. Kendimi mesleki anlamda</i>

Orta Öğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarının Etkililiği

	<i>yeterli hissetmeyen bir öğretmenin öğrencilerine faydalı olması beklenemez''.</i>
Ö7	<i>''Mesleki gelişim çalışmaları, eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliği olumlu yönde etkilemektedir. Bu çalışmalara katılan öğretmenler kendi gelişimlerini daha iyi gözlemlemekte ve öğrenci gelişimlerine katkı sağlayabilmektedir''.</i>
Ö8	<i>''Bence mesleki gelişim çalışmaları gerek eğitimin niteliğini, genel derslerin niteliğini doğrudan etkiliyor. Bunun yanında öğretmen açısından da olumlu etkiler olduğu görüşümdedir. Bu etkilerden bazılarını somut örneklerle dile getirmek isterim. Özellikle son birkaç yıldır mesleki çalışmalar öğretmenlere etkin bir şekilde hazırlanma ve bu hazırlığını paylaşma olanağı veriyor. Örneğin geçtiğimiz Eylül döneminde öğretmenlere sunum görevleri verildi. Sınıf yönetimi, iletişim, beden dili, liderlik, vb. konular bu sunumların temasını oluşturdu. Örneğin ben kendi açımdan bir örnek vermek istiyorum. İletişim konusunda bir sunum hazırladım ve bunu diğer öğretmenlere sunma fırsatı buldum. Sunum için araştırma yapmak sunumu bilgisayar ortamında düzenleyerek ve nihayetinde sahnede bunu sunmak benim için eşsiz bir tecrübe sağladı. Unuttuğum daha önce görmediğim yeni öğrendiğim birçok konuyla karşılaştım. Gerek anlatıcı olarak, gerek diğer öğretmen arkadaşlarımla sunumlarını dinlerken çok şey öğrendim ve bunları sınıf ortamında zaman zaman kullanıyorum''</i>
Ö9	<i>''Mesleki gelişim çalışmaları eğitimin niteliğini ve verimliliği çok az etkiliyor. Daha fazla etkilemesi gerekmektedir. Çalışmalarda öğretilen yeni bilgi ve eğitim yöntemleri uygulanıyorsa çok etkili olacaktır. Fakat günümüzde uygulama alanı bulunamıyor veya çok az uygulanıyor. Okullarımızda klasik eğitim anlayışı devam ettiği için uygulama az oluyor. Uygulama yapılan yerlerde iyi etki yapıyor.</i>
Ö10	<i>''Mesleki gelişim çalışmaları eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliğini etkiliyor. Bu çalışmalar öğretmenin mesleki ve kişisel gelişimine olanak sağlıyor ona yol gösterici oluyor. Öğrencilere daha kaliteli eğitim sunulmasına katkı sağlıyor''.</i>

2. Mesleki gelişim çalışmalarının alan bilgisi ve öğretimi (branşlar düzeyinde) konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine sağladığı katkıya yönelik öğretmen görüşleri.

Araştırmanın ikinci alt problemi, Mesleki Gelişim Çalışmalarının alan bilgisi ve öğretimi (branşlar düzeyinde) konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine sağladığı katkıya yönelik öğretmen görüşlerini içermektedir. Bu alt probleme dayalı olarak öğretmenlere; *Mesleki Gelişim Çalışmaları Alan Bilgisi ve Öğretimi (branşlar düzeyinde) konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlıyor mu?* Sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara ilişkin içerik analizi Tablo 4'de gösterilmektedir.

Tablo 4. Mesleki Gelişim Çalışmalarının alan bilgisi ve öğretimi (branşlar düzeyinde) konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine sağladığı katkıya yönelik öğretmen görüşleri içerik analizi tablosu.

Kategori	Frekans (f)	Yüzde (%)
----------	----------------	--------------

Alan bilgisi ve öğretimi konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlar	9	%90
Hayat boyu öğrenmenin önemi.	1	%10
Değişen koşullara uygun olarak kendini geliştirir.	4	%40
Öğrendiklerini sınıf ortamına yansıtır.	3	%30

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin neredeyse tamamına yakınının mesleki gelişim çalışmalarının alan bilgisi ve öğretimi konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimini olumlu yönde etkilediği görüşünde oldukları söylenebilir. Bunun yanında günümüz teknoloji çağında hayat boyu öğrenmenin öneminin vurgulandığı, bu kapsamda öğretmenlerin değişen koşullara kendini yenilemesinin, güncel bilgiler öğrenip, eksikliklerini tamamlamasının gerekliliğinin öneminin vurgulandığı söylenebilir. Alanında değişim ve yenilikleri takip eden bir öğretmenin yüksek standartlarda öğretim sağladığı yönde görüşlerin olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin ikinci alt probleme ilişkin verdikleri yanıtlar tablo 5’de gösterilmektedir.

Tablo 5. Mesleki gelişim çalışmalarının alan bilgisi ve öğretimi (branşlar düzeyinde) konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine sağladığı katkıya yönelik öğretmen görüşleri.

Öğretmen	Soru 2. Mesleki Gelişim Çalışmaları Alan bilgisi ve öğretimi (branşlar düzeyinde) konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlıyor mu?
Ö1	“Alanlar ile ilgili mesleki gelişim çalışmaları alan bilgisi ve öğretimi konusunda oldukça katkı sağlıyor”.
Ö2	“Mesleki Gelişim Çalışmaları, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Edebiyat alanı için düşürsek eğer konuşma becerisi, yazma becerisi, okuma becerisi adı altında yapılan mesleki çalışmalar, öğretmenin güncel bilgiler öğrenmesine, eksiklerini tamamlamasına ve bunun sonucu olarak öğrencilerine daha verimli çalışmalar yapmasını sağlamaktadır”.
Ö3	“Mesleki gelişim çalışmaları alan bilgisi öğretim konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlamaktadır”.
Ö4	“Bir öğretmenin her zaman kendini geliştirip alanındaki yeniliklere hakim olması gerekmektedir. Alanındaki değişim ve yenilikleri takip eden bir öğretmen yüksek standartlarda öğretim sağlayabilir. Yüksek standartlardaki öğretim kaliteli öğretim demektir. Bununla yolunun mesleki çalışmalardan geçtiğini söyleyebiliriz. Sonuç olarak mesleki gelişim çalışmalarının alan bilgisi ve öğretim konusunda katkı sağladığını söyleyebiliriz”.
Ö5	“Mesleki gelişim, öğretmenin alan bilgisini ve öğretim uygulamalarında derinlik sağlayan bir çalışmadır. Öğretmenin alanıyla ilgili çalışmalarında güncel tutmaları için önem arz eder. Öğretmenler Mesleki Gelişim yoluyla alan bilgilerini derinleştirebilir, alanıyla ilgi son gelişmelerden haberdar olur,

Orta Öğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarının Etkililiği

	<i>yeteneklerini sınıf içi/dışı uygulamalarıyla uyumlu hale getirir''.</i>
Ö6	<i>''Mesleki gelişim çalışmaları daha fazla olan bilgisi ve branş bazında yapıldığı sürece öğretmenlik mesleğine pozitif manada katkı sağlayacağı düşüncesindeyim. Ama bazı dönemler oluyor ki branş ayrımı yapılmaksızın tüm öğretmenlere yönelik yapılan mesleki çalışmaların branşlara özel hitap etmemesinden dolayı çok ta yararlı olmadığı düşüncesindeyim''.</i>
Ö7	<i>''Bence mesleki gelişim çalışmaları alan bilgisi ve öğrenimi konusunda öğretmenin olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Zümre toplantılarının bu evrede yapılması branş öğretmenlerinin olan yeniliklerden ve gelişimlerden haberdar olması ve bilgi paylaşımında bulunması sebebiyle bu çalışmalar gelişimi arttırmaktadır''.</i>
Ö8	<i>''Alan bilgisi konusunda olumlu bir cevap verebilirim ancak branşlar düzeyinde etkili olduğunu düşünmüyorum. Ancak bazı dönemlerde mesleki gelişim çalışmaları kapsamında branşlar bazında mahalli seminerler düzenleniyor. Örneğin yanlış hatırlıyorsam 2007 yılında İngilizce konusundan pratik konuşma ile ilgili bir seminere katılmıştım faydalı olmuştu. Ancak tabi, sınırlı bir etkiden bahsediyorum''.</i>
Ö9	<i>''Kesinlikle katkı sağladığını düşünüyorum. Çalışmalara katılan arkadaşların birbirimizden yeni bir şeyler öğrendiğini düşünüyorum''.</i>
Ö10	<i>''Mesleki Gelişim Çalışmaları Alan bilgisi ve öğretimi konusunda biz öğretmenlerin gelişimine elbette ki katkısı oluyor.Hayat boyu öğrenme , sürekli öğrenmenin mevcut olduğu günümüz teknoloji çağında öncelikle öğretmenin değişen koşullara göre eğitimini artırıp öğrencilerin ilgi,tutum ve özelliklerine göre eğitim vermesi gerekiyor.Yapılan mesleki çalışmalar bu anlamda öğretmene yardımcı oluyor''.</i>

3. Mesleki gelişim çalışmalarının, derslerin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımına yönelik öğretmen görüşleri.

Araştırmanın üçüncü alt problemi, Mesleki Gelişim Çalışmalarının, derslerin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımına yönelik öğretmen görüşlerini içermektedir. Bu alt probleme dayalı olarak öğretmenlere; *Mesleki Gelişim Çalışmaları, derslerin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarını sağlıyor mu?* Sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara ilişkin içerik analizi Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6. Mesleki Gelişim Çalışmalarının, derslerin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımına yönelik öğretmen görüşleri içerik analizi tablosu.

Kategori	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bilgi ve tecrübe paylaşımı yapmayı sağlar	9	%90
EBA sistemi üzerinden bilgi ve tecrübe paylaşımı yapar	2	%20
Diğer öğretmenlere yol gösterir	1	%10
Öğrendiklerini sınıf ortamına yansıtır.	6	%60

Tablo 6'ya göre, mesleki gelişim çalışmaları, derslerin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarını sağlamaktadır. Aynı tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerden bazılarının, öğretmenlerin özellikle EBA sistemi üzerinden bilgi ve tecrübe paylaşımı yaptığı anlaşılmaktadır. Bunun yanında araştırmaya katılan öğretmenlerin verdiği cevaplar incelendiğinde, özellikle deneyimli öğretmenlerin yaptıkları paylaşımlarla göreve yeni başlayan öğretmenlere rehberlik ettiği, bir pusula gibi yol gösterdiği görüşlere rastlanabilir.

Öğretmenlerin üçüncü alt probleme ilişkin verdikleri yanıtlar tablo 7'de gösterilmektedir.

Tablo 7. Mesleki gelişim çalışmalarının, derslerin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımına yönelik öğretmen görüşleri.

Öğretmen	<i>Soru 3. Mesleki Gelişim Çalışmaları, derslerin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarını sağlıyor mu?</i>
Ö1	<i>“Mesleki gelişim çalışmaları özellikle seminerler şeklinde olanlar, hem seminer konuları hem de seminere katılan diğer eğitimciler ile olan etkileşim, bilgi alış-verişi neticesinde pek çok yöntem ve teknikten, dersin niteliğine uygun ölçme ve değerlendirme kriterlerinden, materyallerden haberdar olabiliyoruz”</i>
Ö2	<i>“Mesleki Gelişim Çalışmaları öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarını sağlıyor. Kullanılan öğretim materyalleri, dersin işleyişinde uygulanan yöntem ve teknikler bu çalışmalarda ortaya çıkıyor. Örnek verilecek olursa dersin anlatımında kullanılan drama etkinliği, öğrencinin kavramasını kolaylaştırıyor. .u paylaşım örnek teşkil ederek öğretmenlerin derslerinde kullanmasıyla hayata geçiyor.”</i>
Ö3	<i>“Mesleki Gelişim çalışmaları öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımında katkı sağlamaktadır. Örneğin EBA ve birçok Coğrafya dersiyle ilgili sitelerde deneyimli arkadaşların bilgi ve tecrübelerini paylaşmaları, pek çok arkadaşımıza yarar sağladığını söyleyebiliriz.”</i>
Ö4	<i>“Mesleki gelişim çalışmalarının öğretmenlerimizin bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarını sağladığını düşünüyorum. En basit örnek olarak EBA' yı söyleyebiliriz. EBA' yla ilgili bugüne kadar bir çok mesleki gelişim çalışması yapılmıştır. Şu an EBA' ya girip baktığımızda paylaşılan materyel ve</i>

Orta Öğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarının Etkililiği

	<p><i>etkinlikler öğretmenlerimizin bilgilerini ve tecrübelerini burada paylaşarak hem öğrencilere hem de diğer öğretmen arkadaşlara yarar sağladığını söyleyebiliriz.”</i></p>
Ö5	<p><i>“Öğrencilerin öğrenmelerini desteklemek için çeşitli elektronik araçların kullanılması gerekir. Teknolojik araçlar ancak nasıl kullanılacaklar, bilindiği takdirde etkili olabilmektedir. Teknolojiyi, fikirlerin, stratejilerin birbiriyle paylaşılmasını sağlayan bir araçtır. Böylelikle kullanılan materyaller öğretmenlerin bilgi ve tecrübelerini hem görsel hem de sözel olarak paylaşılmasını etkili kılar. Kullanılan yöntem ve teknikler dersin konusuna göre çeşitlilik gösterebilir. İşlenecek konuya uygun yöntem ve teknik belirlenerek verilmek istenen bilgi öğrenciye daha etkili bir şekilde ulaştırılır. Kazanımın sağlanıp sağlanmadığı konusunda yapılan ölçme-değerlendirme çalışmaları ihtiyaç duyulduğu takdirde alternatif çalışmalar yapılması konusunda bilgi sahibi olmamızı sağlar. Ölçme-değerlendirme çalışmaları ile hem sonuca hem de sürece yönelik çalışmalar yapılabilir.”</i></p>
Ö6	<p><i>“Herhangi bir konudaki bilginin öğrenciye aktarılması noktasında uygulanan yöntem ve teknikler, verilen öğretim materyalleri ve verilenin ne kadar alındığını ölçen ölçme ve değerlendirme teknikleri mesleki gelişim çalışmaları doğrultusunda öğretmenlerin kendi aralarında bilgi ve tecrübelerini paylaşmasında faydalı olmaktadır.”</i></p>
Ö7	<p><i>“Bence mesleki gelişim çalışmaları kesinlikle paylaşım konusunda çok önemli bir yerdedir. Deneyimli öğretmenlerin yeni atanmış ya da daha az deneyimli olan öğretmenlere rehberlik ederek bir pusula gibi onlara yön göstermesi derslerin işlemindeki yöntem, teknik ve öğretim materyalleri, dönüt, ölçme ve değerlendirme kriterleri konusunda bilgi paylaşımında bulunulması öğrenci gelişimini de olumlu yönde etkilemektedir.”</i></p>
Ö8	<p><i>“Ölçme değerlendirme konusunda mesleki gelişim çalışmalarının kapsayıcı olduğunu düşünmüyorum. Ancak sunum vb. etkinlikler kapsamında yapılan çalışmaların (ders anlatımı ile ilgili yöntem ve tekniklerin) yöntem ve teknikler açısından öğretmene katkı sağlandığını düşünüyorum.”</i></p>
Ö9	<p><i>“Öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımı sağladığını düşünüyorum. Birçok öğretmenin farklı ders teknikleri vardır. Bunlar tecrübe ile ve yeni bilgilerle birleşirse verimlilik artacaktır.”</i></p>
Ö10	<p><i>“Mesleki Gelişim Çalışmaları, dersin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarını sağlıyor. Öğretmenler bu konuda birbiri ile sürekli iletişim halinde bulunmaktadır. Mesleki Çalışmaya katılmış öğretmenler ya da okulda mesleki proje başlatan öğretmenler hazırladıkları materyalleri birbirine sunuyor açıklıyor daha sonra her öğretmenden kendi sınıf öğrencilerine uygun tekniklerle anlatmalarını istiyor.”</i></p>

4. Mesleki gelişim çalışmalarının, derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik çözüm önerileri geliştirmesini sağlayıp sağlamadığına dönük öğretmen görüşleri.

Araştırmanın dördüncü alt problemi; Mesleki Gelişim Çalışmalarının, derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik çözüm önerileri geliştirmesini sağlayıp sağlamadığına dönük öğretmen görüşlerini içermektedir. Bu alt probleme dayalı olarak öğretmenlere; *Mesleki Gelişim Çalışmaları , derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik yönelik çözüm önerileri geliştirmeyi sağlıyor mu?* Sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara ilişkin içerik analizi Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8. Mesleki Gelişim Çalışmalarının, derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik çözüm önerileri geliştirmesini sağlayıp sağlamadığına dönük öğretmen görüşleri içerik analizi tablosu

Kategori	Frekans (f)	Yüzde (%)
Sorunları tespiti ve çözümüne yönelik öneriler geliştirir.	8	%80
İstenmeyen öğrenci davranışlarının önlenmesine yönelik beceri kazandırır	4	%40
Bireysel farklılıklardan kaynaklı sorunların çözümüne katkı sağlar	1	%10
Çözüm önerisi geliştirmede etkili değildir	1	%10

Tablo 8 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun (%80), mesleki gelişim çalışmaları, derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik çözüm önerileri geliştirmeyi sağladığı ortak görüşünü paylaştığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Tablo 5’de verilen cevaplar incelendiğinde, mesleki gelişim çalışmalarının istenmeyen öğrenci davranışlarının önlenmesine yönelik öğretmenlerin daha etkili sınıf yönetimi becerileri kazandırabildiğine ilişkin görüşlere rastlanabilir. Eğitim ortamında bireysel farklılıkların getireceği zengin öğrenme ortamlarının yanında sorunlar getirebileceğine ve bu açıdan bu sorunlarla başa çıkma noktasında mesleki gelişim çalışmalarının olası etkilerine ilişkin paylaşılan görüş de dikkat çekici niteliktedir.

Öğretmenlerin dördüncü alt probleme ilişkin verdikleri yanıtlar tablo 9’da gösterilmektedir.

Tablo 9. Mesleki gelişim çalışmalarının, derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik çözüm önerileri geliştirmesini sağlayıp sağlamadığına dönük öğretmen görüşleri.

Öğretmen	<i>Soru 4: Mesleki gelişim çalışmaları, derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik yönelik çözüm önerileri geliştirmeyi sağlıyor mu?</i>
----------	--

Orta Öğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarının Etkililiği

Ö1	<i>“Mesleki gelişim çalışmalarının derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öneriler, yöntemler geliştirmemizi (öğretmenlerin tecrübelerini ve bilgilerini paylaşmaları sonucu) sağlıyor”.</i>
Ö2	<i>“Mesleki gelişim çalışmaları derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik çözüm önerileri geliştirmeyi sağlıyor. Eğitimde her birey, farklıdır. Bu farklılıklar zenginlik ortaya çıkardığı gibi beraberinde sorunları da getirmektedir. Bireysel farklılıkların ders başarısını olumlu olarak etkilemesi açısından yapılan bilgi paylaşımları ve çözüm önerileri başarı odaklı çalışmaları hızlandırıyor”.</i>
Ö3	<i>“Mesleki gelişim çalışmaları, derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespit edilmesinde ve çözümünde yarar sağlıyor.”</i>
Ö4	<i>“Mesleki gelişim çalışmaları bizlerin derste karşılaşılabilecek sorunlara karşı hazır olmamızı ve bu sorunlara karşı önceden önlem almamız adına katkı sağlar. Böylece ders esnasında karşılaşılan problemlere anında çözüm yolları bulabiliriz. Böylece hem etkili ve verimli dersler işleriz hem de zamandan tasarruf sağlamış oluruz.”</i>
Ö5	<i>“Mesleki Gelişim öğretmen yeterliliğini arttıran bir çalışmadır. Öğretmenin karşılaştığı istenmeyen öğrenci davranışı önemli bir disiplin sorunudur. Eğitim-öğretimin yürütülmesinde problem oluşturur. Mesleki Gelişim çalışmaları ile öğretmen sınıf yönetimi becerilerini geliştirerek istenmeyen davranış karşısında duruma rahatça müdahale edebilir. Sorunun kaynağına inerek çözüm önerileri geliştirmede ekindir.”</i>
Ö6	<i>“Bu anlamda yapılan branşlar bazındaki mesleki çalışmalar, seminerler ve toplantılar daha fazla öğretmenin bir arada bulunmasını sağlayarak derste karşılaşılan sorunların tespiti ve bu sorunların çözümüne yönelik hangi yöntemlerin uygulanması noktasında işbirliği yapılmasını sağlamaktadır. Bu sayede öğretmenler beyin fırtınası yaparak soruna pozitif anlamda çözümler geliştirebilmektedirler”.</i>
Ö7	<i>“Mesleki gelişim çalışmaları, derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunların tespitine yönelik önemli konuların tartışılması için öğretmenlere zaman kazandırmakta öğrencilerin durumlarına daha genel bakabilmemize ortam hazırlamaktadır. Bu çalışmalarda sunulan çözüm önerileriyle öğrencilere olan yaklaşım geliştirilebilmektedir.”</i>
Ö8	<i>“Bu konuda doğrudan bir etkiden bahsederek pek gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. Sorunu tanımlama noktasından ihtiyaca karşılık verebilecek (öğretmen gelişim ihtiyacına) konular seçiliyor olabilir. Özellikle sınıf ortamı, sınıf iklimi, sınıf yönetimi, zaman yönetimi, etkili iletişim vb. konular bunlara örnek olarak gösterilebilir. Bu konular tartışma yapma üzerinde konuşulma beyin fırtınası yapma gibi etkinliklerden öte öğretmenlere sunum veya ödev konusu olarak veriliyor. Evet, sorun tanımlamadan bahsedebiliriz ancak çözüm önerisi geliştirme noktasında bir etkiden bahsetmek olası değil.”</i>
Ö9	<i>“Sorunların çözümüne yönelik önerilerin çok az olduğunu düşünüyorum. Genellikle sorunlardan bahsedilir. Fakat çözüm konusunda yeni fikirler çok az ortaya çıkar.”</i>

Ö10	“Mesleki Gelişim Çalışmaları dersin işlenişinde karşılaşılan sorunları tespit ve çözümüne yönelik çözüm önerileri geliştiriyor. Değerler eğitimi konusu ile ilgili hazırlanacak mesleki çalışmalar sayesinde öğrenciler kötü davranışlardan uzaklaştırılabilir. Derste problem çıkaran, öğretmenine saygısız davranan , hayvanlara eziyet eden öğrenciler özellikle öğretmenin hazırlayacağı mesleki gelişim çalışmalarında görevlendirilmelidir.”
-----	--

5. Mesleki gelişim çalışmalarının, eğitim-öğretim uygulamalarındaki iyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak özgün çalışmaları geliştirmeyi sağlayıp sağlamadığına yönelik öğretmen görüşleri.

Araştırmanın beşinci alt problemi; Mesleki Gelişim Çalışmalarının, eğitim-öğretim uygulamalarındaki iyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak özgün çalışmaları geliştirmeyi sağlayıp sağlamadığına yönelik öğretmen görüşlerini içermektedir. Bu alt probleme dayalı olarak öğretmenlere; *Mesleki Gelişim Çalışmaları, eğitim-öğretim uygulamalarındaki iyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak özgün çalışmaları geliştirmeyi sağlıyor mu?* Sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtların içerik analizi Tablo 10’da gösterilmektedir.

Tablo 10. Mesleki Gelişim Çalışmalarının, eğitim-öğretim uygulamalarındaki iyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak özgün çalışmaları geliştirmeyi sağlayıp sağlamadığına yönelik öğretmen görüşleri içerik analizi tablosu

Kategori	Frekans (f)	Yüzde (%)
İyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak özgün çalışmaları geliştirmeyi sağlar.	9	%90
Elde ettiği tecrübeyi sınıf ortamına aktarır.	3	%30
Motivasyonu artırır.	2	%20

Tablo 10’a göre, araştırmaya katılan öğretmenlerden büyük çoğunluğu, mesleki gelişim çalışmalarının, eğitim-öğretim uygulamalarındaki iyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak özgün çalışmaları geliştirmeyi sağladığı görüşündedir. Mesleki gelişim çalışmalarının aynı zamanda iyi örneklerin paylaşılması yoluyla öğretmenlerin elde ettikleri bu tecrübeyi sınıf ortamında bir motivasyon aracı olarak kullanmasına fırsat vereceğine ilişkin görüşler olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin beşinci alt probleme ilişkin verdikleri yanıtlar tablo 11’de gösterilmektedir.

Tablo 11. Mesleki gelişim çalışmalarının, eğitim-öğretim uygulamalarındaki iyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak özgün çalışmaları geliştirmeyi sağlayıp sağlamadığına yönelik öğretmen görüşleri.

Orta Öğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarının Etkililiği

Öğretmen	Soru 5: Mesleki Gelişim Çalışmaları, eğitim-öğretim uygulamalarındaki iyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak özgün çalışmaları geliştirmeyi sağlıyor mu?
Ö1	“Mesleki gelişim çalışmalarında eğitim, öğretimde uygulanan iyi örneklerden haberdar olmak, özgün çalışmalar geliştirebilmek için fikir verici, motive edici etki yapmaktadır.”
Ö2	“Mesleki Gelişim Çalışmaları eğitim-öğretim uygulamalarındaki iyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak özgün çalışmaları geliştirmeyi sağlıyor. Örneğin edebiyat grubu dersleri için yeni yaklaşımların paylaşılması, öğretim için yeni görsel materyallerin belirtilmesi örnek teşkil edecek ve bunun sonucunda derslere uyarlanarak başarı istenen seviyelere getirilecektir. Alanımızdaki özgün çalışmalar bir sonraki çalışmalara ışık tutacak, bununla birlikte farklı yöntem, metot, yaklaşım vb. çalışmaların genele yayılmasını sağlayacaktır.”
Ö3	“Mesleki çalışmalar sonucunda yeni ve özgün düşüncülerin ve çalışmaların ortaya çıktığını düşünüyorum.”
Ö4	“Mesleki çalışmalar sonucunda eğitim öğretimdeki iyi örneklerin paylaşılmasıyla birlikte paylaştığımız kişilerde yeni düşüncelerin ortaya çıkmasını sağladığını düşünüyorum. Yeni düşünceler demek yeni ufuklar, yeni bakış açıları demektir.”
Ö5	“Etkili mesleki gelişim sürekli olan, dönüt içeren, yeterli zaman ve takip desteği sağlayan süreçler bütünüdür. Başarılı mesleki gelişim programları öğretmenler için sınıfta kullanabilecekleri öğrenme etkinlikleri sunan bir çalışmadır. İyi örneklerin sunulması, paylaşılmasını destekleyerek özgün çalışmaların geliştirilmesini sağlar.”
Ö6	“Mesleki gelişim çalışmaları doğrultusunda öğretmenlere yönelik yapılan seminerler, uzaktan eğitim programları sayesinde öğretmenler kendi alanlarında yapılan iyi örnekleri görmekte ve bu örnek çalışmaları sınıf ortamına taşıyarak öğrencileri motive olmalarını sağlayarak bir güzel çalışmaya da onların imza atmalarına olanak sağlayabilirler.”
Ö7	“Bu çalışmalarda eğitim-öğretim uygulamalarındaki iyi örnekler aktarılmaktadır. Bu örnekler üzerinden tüm öğretmenler özgün çalışmalar yapabilmektedir. Verilen bu fırsat neticesinde öğretmenler kendi uygulamalarını daha verimli hale getirebilmektedir.”
Ö8	“Bu konuda cevabım, mesleki gelişim çalışmalarını gerçekten bir öğrenme ve gelişim fırsatı sayan ve bu doğrultuda çalışan öğretmenler için “evet” olabilir.”
Ö9	“Eğitim yönetimindeki iyi örnekler paylaşıldığında çok az yeni özgün çalışma yayıldığını düşünmüyorum. Günümüzde daha çok hazır bir şey varsa onu kullanırım anlayışı ve özgün çalışma yapan kişi sayısı çok azdır.”
Ö10	“Mesleki Gelişim Çalışmaları, eğitim öğretim uygulamalarındaki iyi örneklerin paylaşılmasını sağlayarak

	<i>özgün çalışmaları geliştirmeyi sağlıyor. Bu çalışmalarla çok başarılı özgün çalışmalar ortaya çıkıyor. Bu durum diğer öğretmenleri de yeni çalışmalar üretmeye istekli hale getiriyor.’’</i>
--	---

6. Mesleki gelişim çalışmaları, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda EBA’ya materyal göndermede farkındalık sağlayıp sağlamadığına yönelik öğretmen görüşleri.

Araştırmanın altıncı alt problemi; Mesleki Gelişim Çalışmaları, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda EBA’ya materyal göndermede farkındalık sağlayıp sağlamadığına yönelik öğretmen görüşlerini içermektedir. Bu alt probleme dayalı olarak öğretmenlere; *Mesleki Gelişim Çalışmaları, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda EBA’ya materyal göndermede farkındalık sağlıyor mu?* Sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara ilişkin içerik analizi Tablo 12’de gösterilmektedir.

Tablo 12. Mesleki Gelişim Çalışmaları, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda EBA’ya materyal göndermede farkındalık sağlayıp sağlamadığına yönelik öğretmen görüşleri içerik analizi tablosu

Kategori	Frekans (f)	Yüzde (%)
EBA’ya materyal göndermede farkındalık sağlar	6	%60
EBA sisteminden faydalanan öğretmenlerin oranı yüksek değil.	4	%40
Bazı farklılıklar yüzünden EBA materyalleri herkeste aynı etkiyi yaratmaz	1	%10

Tablo 12’ye göre, mesleki gelişim çalışmaları, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda EBA’ya materyal göndermede farkındalık sağlamaktadır. Bunun yanında EBA sisteminden faydalanan öğretmenlerin oranının yüksek olmadığı, mesleki gelişim çalışmaları yoluyla bu konuda artış yaşanabileceğine ilişkin görüşler olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan EBA’ya gönderilen materyallerin bölgesel ve bireysel farklılıklar yüzünden herkeste aynı olumlu etkiyi yaratamayacağı bu noktada mesleki gelişim çalışmalarının bu noktada farkındalık yaratamadığına ilişkin bir olumsuz görüş olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin dördüncü alt probleme ilişkin verdikleri yanıtlar tablo 13’de gösterilmektedir.

Orta Öğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarının Etkililiği

Tablo 13. Mesleki gelişim çalışmaları, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda EBA'ya materyal göndermede farkındalık sağlayıp sağlamadığına yönelik öğretmen görüşleri.

Öğretmen	Soru 6: Mesleki gelişim çalışmaları, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda EBA'ya materyal göndermede farkındalık sağlıyor mu?
Ö1	''Mesleki gelişim çalışmaları, öğretmenlerin etkileşimleri sonucu işbirliği yaparak yeni öğretim materyalleri, beyin fırtınası sonucu yeni yöntemlerin oluşturulabilmesini sağlayabilmektedir. Bu yeni oluşumlar fikirler materyaller, yöntemler geliştirildiğinde diğer eğitimcilerin de faydalanabilmesi için EBA' da paylaşılacaktır.''
Ö2	''Mesleki Gelişim Çalışmaları öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda EBA' ya materyal göndermede farkındalık sağlamaktadır. Öğretmenlerin işbirliği halinde hazırladıkları materyaller, yeni anlatım tarzları oluşturacak bu bağlamda bu materyaller derslerde kullanılacaktır. Amaç eğlenceli bir eğitim-öğretim oluşturmaktadır. Yeni materyallerin ya da tekniklerin EBA' da yayımlanması genel anlamda farkındalık oluşturarak, bilinçli bir eğitim öğretimi beraberinde getirecektir.''
Ö3	''Mesleki Gelişim çalışmaları, öğretmenlerin etkileşimleri sonucu işbirliği yaparak yeni öğretim materyalleri, beyin fırtınası sonucunda yeni yöntemlerin oluşmasında fayda sağlamaktadır.''
Ö4	''Grup çalışmaları beyin jimnastiğini arttırdığından yeni fikirlerin ve ürünlerin ortaya çıkmasını sağlar. Bunları da EBA' da paylaşarak diğer eğitimcilerin yararlanmasında sağlayabiliriz. Şu anda EBA' ya baktığımızda bunun bir sürü örneklerini görebiliriz. Sonuç olarak işbirliği halinde derslerin öğretimi, yeni paylaşımlar, yeni materyallerin hazırlanması, grup çalışmaları ve bu kapsamda EBA' ya materyal göndermede mesleki çalışmalar farkındalık sağlıyor. Çünkü yapılan bu çalışmaların her biri biz eğitimcilere verilen mesleki çalışmaların bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır.''
Ö5	''Disiplinler arası eğitim ile öğrenci çok yönlü bir düşünme biçimi kazanır. Öğretmenlerin bu konuda işbirliği içerisinde olmaları öğrencinin eleştirel ve yaratıcı düşünebilme ve değişik alanlardaki bilgilerini bütünleştirebilme becerisi kazanmalarına yardımcı olur. Mesleki gelişim çalışmaları ile kazanılan bilgi ve beceriler yeni öğretim materyalleri hazırlamaları ve geliştirmelerine destek olur.''
Ö6	''Mesleki gelişim çalışmaları doğrultusunda EBA' da her branşa yönelik özellikle meslek liselerinin Bilişim Teknolojileri Alanıyla ilgili Alan/Dal derslerinde gerekli materyallerin olmadığı kanısındayım. Bu alandaki öğretmenlerin kendi yapmış olduğu özgün çalışmalarının ve diğer kaynaklardan yararlı olacağı düşüncesinde olduğu ders materyallerinin EBA' da paylaşılmasının yararlı olacağını düşünüyorum. Kültür derslerinde bu paylaşımın pozitif etkiler yarattığı aşikardır.''
Ö7	''Mesleki gelişim çalışmaları işbirliği, derslerin öğrenimi ile ilgili yeni materyaller hazırlamayı sağlayabilirken EBA' ya materyal göndermede farkındalık sağlayamamaktadır. Hazırlanan materyaller sınıf düzeyinde ve bireysel farklılıklara göre hazırlandığı için farklı illerde yaşayan öğrenci ve öğretmenlerin gelişimine katkı sağlayamamakta aynı materyaller öğrenci farklılıklarından dolayı aynı olumlu etkiyi gösteremeyebilir bu sebeple materyallerin EBA' ya gönderilmesi hususunda mesleki gelişim çalışmaları farkındalık sağlayamamaktadır.''
Ö8	''Son yıllarda bu konuda gelişme sağlandığını düşünüyorum. EBA' ya yüklenen birçok materyal bulmak

	<i>önemlidir. Bunların çoğu mesleki gelişim çalışmaları kapsamında yüklenmesi yani bu akının daha da geliştirileceği fikrindeyim.’’</i>
Ö9	<i>‘‘EBA’ ya materyal hazırlamada etkili olduğunu düşünmüyorum. EBA’ dan yararlanma oranı orta seviyededir. Mesleki gelişim çalışmalarına katılım daha fazla olursa materyal hazırlama artacaktır.’’</i>
Ö10	<i>‘‘Mesleki Gelişim Çalışmaları, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine farkındalık sağlıyor. Mesleki Gelişim Çalışmaları öğretmenleri eğitim öğretimde uygulayacakları yeni yöntem ve tekniklere, bu teknikleri uygulamak için de yeni materyal arayışına yönlendiriyor.’’</i>

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

- Araştırmada mesleki gelişim çalışmalarının, eğitimin niteliğini ve derslerin öğretimindeki verimliliği olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun, mesleki gelişim çalışmalarında öğrendikleriyle kendilerini hem sosyal hem de mesleki açıdan geliştirdiğini ve bu doğrultuda girdikleri derslerde öğrendikleri yenilikleri kullanarak dersleri daha verimli işledikleri görüşünü paylaşmıştır.
- Diğer taraftan ilgili alanyazında yapılan bazı benzer çalışmalar, mesleki gelişim (sene sonu ve sene başı seminer) çalışmalarının amacına uygun, verimli bir şekilde gerçekleştirilemediğini, çalışmalarla ilgili geribildirim alınmadığından çalışmaların formaliteden öteye gitmediğini ortaya koymaktadır. (Türk Eğitim Sen 2010, Aydın ve Genç 2015, Tonbul 2004)
- Araştırma sonuçlarına göre, mesleki gelişim çalışmaları, derslerin işlenişinde uygulanan yöntem ve teknikler, kullanılan öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme kriterlerinde öğretmenlerin bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarını sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Araştırma bulguları bize, mesleki gelişim çalışmalarının, öğretmenlerin işbirliği halinde derslerin öğretimi ile ilgili yeni öğretim materyalleri hazırlamalarına, geliştirmelerine ve bu kapsamda EBA’ya materyal göndermede farkındalık sağladığını göstermektedir.
- Mesleki gelişim çalışmaları eğitim öğretim yılı içerisinde Eylül ve Haziran olmak üzere iki kez yapılmaktadır. Çalışmaların eğitim öğretim yılı içerisinde belirli aralıklarla yapılması, sürdürülebilir etkileri açısından önemli olabilir.
- Mesleki gelişim çalışmalarına olan ilgiyi ve motivasyonu arttırmak için çalışmalarda öğretmenlere yönelik ödüllendirme sistemleri geliştirilebilir. Örneğin materyal hazırlama, içerik yaratma vb. etkinlikler hazırlama ve sunma konusunda rekabetçi sistemler geliştirilebilir.

Öneriler

- Mesleki gelişim çalışmalarının olası etkilerini izlemek ve dönütler almak için bir izleme ve değerlendirme sistemi geliştirilebilir.
- Mesleki gelişim çalışmaları aynı zamanda EBA’ya içerik sağlama konusunda etkili bir sistem olarak izlenmiştir. Ancak EBA sisteminin öğretmenler arasında etkin bir şekilde kullanılmadığı ya da nispeten

Orta Öğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Mesleki Gelişim Çalışmalarının Etkililiği

daha az kullanıldığı söylenebilir. EBA sistemini mesleki gelişim çalışmalarıyla doğrudan ilişkilendirebilecek portallar, forumlar vb. yeni uygulamalar geliştirilebilir.

- Son olarak mesleki gelişim çalışmaları içerisinde öğretmenlerin kariyer gelişimini destekleyecek fırsatlar yaratılabilir.

KAYNAKÇA

- Akar, E. (2006). Farklı Türde Okullarda Çalışan Biyoloji Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Deneyim ve İhtiyaçları. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*,30, 174-183.
- Akçay, K. H. (2012). Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerinin Meslek Gelişime Yönelik Tutumları ve İş Doyumları Bakımından İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi. Kırıkkale.
- Aydın, G; Genç, S.G.(2015). Mesleki Gelişim Seminer Çalışmalarının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi Örnekleme. İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,
- Genç, G. (2010). İngilizce Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Sürecinin Önünde Algıladıkları Başlıca Engeller: Malatya İli Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. Kış-2010 C.9 S.31 (103-117) ISSN:1304-0278.
- Gümüş, C. (2006). Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Zorunlu Olarak Katıldıkları Mesleki Eğitim Çalışmalarının Değerlendirilmesine İlişkin Uygulamalı Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Kaçan, G. (2004). Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Gelişime İlişkin İsteklilik Düzeyleri. *Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, V-1, Eskişehir. 2004, 58-66.
- Özan, M. B. & Polat, G. Ş. H. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki GelişimEğitimlerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 167-180.
- Tonbul, Y. (2004). İlköğretim Okullarındaki Mesleki Çalışma Uygulamalarının Etkililiği İle İlgili Görüşler. *Eğitimde Yeni Yönelimler Sempozyumu*. Tefvik Fikret Okulları.
- MEB, (2006). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Yaptıkları Mesleki Seminer Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Ankara.
- Saban, A. (2000). Hizmet İçi Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, *Milli Eğitim Dergisi*, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. (2013). Mesleki Çalışmalar. Madde 98, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html, Erişim Tarihi: 10/10/2017.
- Türk Eğitim Sen. 18. Milli Eğitim Şurası Çalışma Raporu,(2010), Kızılcahamam-ANKARA.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri,